

Wat eten we vandaag?

Tekst: Jos Aarnoudse

Wat heeft eten en drinken nu met geloof te maken? Het geloof is toch een geestelijke aangelegenheid? En eten en drinken is dat niet al te gewoon? Tegelijk, het feit dat in het gebed dat Jezus zijn gemeente leert de bede voorkomt: geef ons heden ons dagelijks brood, is wel een signaal. Zo lang is het Onze Vader niet, en dat er dan voor het dagelijks brood ruimte wordt gemaakt, betekent waarschijnlijk toch dat het niet onbelangrijk is.

Voedsel en zingeving

Christenen zijn niet de enige die soms denken, dat voedsel niet zo'n interessant gespreksonderwerp is. Ooit leidde ik binnen het Riagg van Haarlem therapiegroepen vanuit het aspect 'levensbeschouwing'. Daar lag de wijsheid onder, dat jouw levensproblematiek veelal niet alleen medisch van aard is, maar ook mede bepaald wordt door hoe je tegen het leven aan kijkt. Zuke groepen bestonden hoofdzakelijk uit vrouwen met de diagnose 'borderline'. Zij hadden dus de officiële GGZ diagnose gekregen (voor wat het waard is) na veelal een forse geschiedenis van disfunctionele moeilijkheden. Dat is dus wat anders dan het gemak waarmee het etiket 'borderline' nogal eens in het alledaagse leven op mensen wordt geplakt, die nogal zwart-wit denken en/of heftig reageren en makkelijk conflicten aangaan, en daar dan zelf weer het meeste last van hebben. Hoe dan ook, de dames waren meestal erg duidelijk en niet al te genuanceerd. Als voor de volgende keer door één van de deelnemers als gespreksthema 'voeding' werd aangedragen, ontstond er altijd wel opstand. Wat heeft dat nu met 'zingeving' te maken? Okay, thema's als verdriet, angst of vertrouwen, maar 'eten en drinken'? Daar zat meestal ook wel afweer achter, want ja, eten en drinken is heel alledaags, en je kunt – zeker als jonge vrouw – er een nogal problematische verhouding mee hebben. Net als met het gespreksthema 'uiterlijk'. Ik kon ze altijd wel overtuigen dat het een goed gesprek kon opleveren. Dat er veel meer kanten aan zitten, dan je op het eerste gezicht denkt, en dat het de moeite waard is om er echt eens wat dieper over na te denken.

Gemeentekring 'toegewijd leven'

Welnu zo verging het onze kring over christelijke levensstijl ook. Vorig kerk-seizoen begonnen we samen te komen om met elkaar te praten over hoofdstukjes uit het boekje 'Eenvoudig Leven. Bijbelstudies over het goede leven', geschreven door ds. Sam Janse en anderen. Dit kerkseizoen zetten we dat voort aan de hand van een nieuw boekje met dezelfde opzet (alleen met andere onderwerpen). Het heet nu; 'Toegewijd Leven. Over recht doen aan al wat leeft'. Een enkeling is gestopt met de kring, maar er zijn ook drie nieuwe deelnemers. Op woensdag 25 oktober gingen we van start. We begonnen met kennismaken en met nog wat afspraken over hoe we wilden gaan werken. Dat betekent dat er iets minder tijd was voor het onderwerp zelf. Dat was jammer, want ook deze avond bleek wel hoeveel kanten er aan zoiets eenvoudigs als 'eten en drinken' zitten.

Christelijke verantwoordelijkheid

Als basis voor ons gesprek kwam al snel naar voren: het gaat uiteindelijk om verantwoord leven, beseffen welke effecten je eigen levensstijl heeft, op jou zelf, op je omgeving, dichtbij en veraf. Dat heeft alles te maken met het geloof. We worden immers geroepen om ook in het dagelijkse leven dat ons deel is, navolgers van Jezus te zijn, dus christelijke verantwoordelijkheid op ons te nemen, zorg en naastenliefde te betrachten. De titel 'toegewijd leven' is afgeleid van het bijbelse 'heilig'. De HERE die zijn volk

voorhoudt: 'weest heilig want ik ben heilig'. Dat bijbelse woord 'heiligheid' heeft te maken met het anders-zijn van God. Een natie van heilige priesters wordt de gemeente genoemd: apart gezet, niet om het isolement te zoeken, of de antithese te omarmen, maar om toegewijd aan de zaak van God, aan de zaak van het Evangelie, er te zijn met het oog op het grotere geheel. Om dienstbaar te zijn. Zo is ook het heiligdom bedoeld. Je zondert je af om in de dingen van God te zijn, juist om daarna terug te keren naar waar jouw roeping ligt. Zo is er ook de heilige dag en zijn er de heilige feestdagen. Niet om daar het eigenlijke te vinden, terwijl de rest (het jaar door, of de week door) bijzaak is. Nee wij leven niet om te vieren, maar wij vieren (gedenken, elke zondag, en bij de hoogfeesten van de kerk) om te leven, om dus het leven aan te kunnen en te kunnen vervullen in alles wat het brengt.

En als je dan over eten en drinken gaat nadenken, komen er al snel verschillende kanten naar boven.

Gezondheid

De relatie tussen ons eet- en drinkgedrag en onze gezondheid. Gezond voedsel, maat houden, fastfood en verspilling. Welvaartsziekten. Ben je daar ook als christen op aanspreekbaar, overmatig alcohol gebruik, roken, te veel, te weinig, of te eenzijdig eten?

Sociale en ecologische impact

De relatie tussen wat we allemaal kopen en gebruiken om te eten en te drinken met de effecten van het productieproces en het distributieproces. Je kijkt meestal niet achter de schermen bij wat er in de winkels ligt. Maar als je dat nu eens wel zou doen, hoe verantwoord is het dan wat er allemaal aan ten grondslag ligt? Denk aan arbeidsomstandigheden, ontbossing, bio-industrie, milieuvervuiling, transportvervuiling, verpakkingsvervuiling, een derde van al het wereldwijde voedsel dat in heel de keten wordt verspild. Eet en drink met aandacht: weet wat er op je bord ligt, en in het glas komt, en maak daarin ook bewust keuzen.

Overvloed en armoede

De relatie tussen overvloed (bij de meesten van ons) en honger en ondervoeding elders in de wereld, maar denk ook aan de voedselarmoede in heel wat huishoudens in Nederland (voedselbank zou toch niet nodig moeten zijn, en toch stijgt overal de klandizie). Jezus leert ons bidden: geef ons heden ons dagelijks brood, niet: geef mij alle dagen het grootste stuk taart. Het woord 'geef' heeft ons iets te zeggen. Beseffen dat het goed hebben een gave is. Het woord 'ons' heeft ons iets te zeggen: wij zijn betrokken op de noden tot over de hele wereld. Het woord 'heden' heeft ons iets te zeggen: het manna-effect, niet gefocust zijn op schatten en zekerheden verzamelen voor morgen en overmorgen. Het woord 'dagelijks brood' heeft ons iets te zeggen. Wij bidden om zegen, maar zegen is niet zomaar hetzelfde als overvloed en rijkdom. Als we levensonderhoud hebben en onderdak, zal dat ons genoeg zijn, schrijft de apostel Paulus ergens. Economie van het genoeg, hoe ziet dat er in onze levens uit?

Aandacht en dankbaarheid

Tenslotte: eten en drinken is niet maar een technisch innemen van voedsel en drank. Maaltijd houden is een sociaal gebeuren. Ook beeld van de gemeenschap. Het Koninkrijk van God verbeeld als een maaltijd op God heilige berg, met 'vette spijsen en uitgelezen wijnen'. Hoe is bij ons thuis de eetcultuur? Samen eten, het cultiveren ervan, samen eten met anderen? Moment van aandacht, gebed bij de maaltijden opnieuw nog eens bewust gaan doen, in plaats van routine, of nietszeggend? Of gaat ieder maar zo'n beetje haar of zijn eigen gang? Dankbaarheid voor wat God in de schepping heeft gegeven. In alle verantwoordelijkheid ook genieten van wat heerlijk en smaakvol is. Ook dat is het wonder van Gods schepping.